

НИКОЛАЙ РАЙНОВ
КНЯГИНЯТА НА
СВЕТУЛКИТЕ
ЯПОНСКА ПРИКАЗКА

chitanka.info

Всред езерото на императорската градина в Киото плувал лотосов цвят. Но само на хората се струвало, че е лотосов цвят. Всъщност то било дворец, подобен на който нямало в целия свят. Стените му, направени от бели прозрачни нишки, блестели като сребристи облачета, които се трупат около ялната месечина. А долницата на стените изглеждали забулени от румена мъгла, като вечните снегове на връх Фу-Сан — Планината на безсмъртието, когато ги освети залязващото слънце.

Посред двореца имало кръгъл чертог, заобиколен от златни колони, а на златния престол всред чертога седял Хи-О, царят на светулките.

Цар Хи-О имал една-едничка дъщеря — Готару-Гиме, което значи княгиня Светулка. Когато била дете, тя често придружавала баща си, колчем излезе надвечер, по здрач, заедно със своята многобройна свита от придворни. На нея не било позволено да лети: на жените в царството на светулките било заповядано да бъдат скромни; затова я носели на пъстра носилка, изплетена от цветя.

А когато баща ѝ правел преглед на войските или гледал народните игри в празничен ден, Готару-Гиме се разхождала по междите на оризищата и по ливадите с индиго и гледала как блести росата по тревите.

Но минало време. Княгинята порасла. Тогава вече не ѝ позволявали да се показва пред тълпата. Пред света можели да излизат само момичетата от народа, па и те — когато отидат в храма или на пазар — били придружавани от родителите си или от някоя стара жена. А младите знатни жени или си седели вкъщи, или излизали в затворени носилки, а след тях вървяла голяма свита.

Тъй правела и княгинята на светулките. Когато баща ѝ приемал чужди царе и князе или когато вечер се събирали гости в двореца, Готару-Гиме се скривала зад завесата. Само когато дойдат близки роднини, тя излизала в чертога, вземала участие в разговора и развличала гостите с танц и пеене. Всички, които се удостоявали с честта да видят княгинята, оставали възхитени от нежното златистозелено сияние на облеклото ѝ, а после разказвали на всекиго, когото видят или срещнат, за голямата хубост на Готару-Гиме.

Макар че княгинята била още много млада, сума князе и царе пращали сватове да я искат от нейния баща Хи-О.

Най-сетне една вечер царят извикал жена си и дъщеря си да се посъветва с тях.

— Готару-Гиме е мома за женитба — рекъл той. — Струва ми се, че е време вече да помислим за нейното задомяване. Мнозина я искат, но тя ни е едничкото чедо, та ще ми бъде много мъчно да се разделя с нея. Най-добре ще е тя сама да си избере оногова, за когото ще трябва да напусне своите родители.

Царицата казала:

— Ако дъщеря ни се омъжи за момък, чиито родители са живи, тя ще трябва — според обичая — да влезе в мъжовата си къща и да не се среща вече с нас. Тежко е за майката да изгуби детето си, но е още по-мъчно за нея, като гледа, че чужда жена — свекърва — му е господарка. Би ми се искало дъщеря ни да стане домакиня и господарка, а не робиня. Ако вземе някой момък без родители, той ще ни бъде като син: ще наследи и престола ти, и името ти.

Най-сетне и княгинята се обадила:

— Мои скъпи родители, по-добър от родния си дом няма да намеря. Никак не ми се ще да го оставям. И никога не бих могла да кажа на чужди хора „татко“ и „мамо“. Но понеже баща ми иска да се омъжа, аз ще ви кажа, че бих си взела за съпруг само мъж, който ме обича. Нека дойдат ония, които ме искат. Аз ще им задам задавка, която не всеки би могъл да разреши. Умният ще се откаже, защото ще разбере, че излага живота си, но с това ще докаже, че обича своя живот повече от мене; а такъв не е достоен за моята обич. Ако ли пък някой успее да разреши задавката — още по-добре: ще му стана жена.

И бащата, и майката се съгласили. Царят заповядал да известят на всички, които биха желали да се сродят с него, че на другата вечер Готару-Гиме ще си избере измежду тях годеник.

На другия ден, когато слънцето си отишло да спи, а небето станало най-напред златисто, после бледозелено, сетне тъмнокадифено, а най-подир съвсем черно и почнали да изгряват една по една звездите, към двореца на Хи-О взели да се стичат тълпи народ. Както бил обичаят в онази страна, всеки си носел запалено фенерче. Гостите се разположили около двореца, по плаващите листа на лотоса и на другите растения. Хиляди слуги наизлезли с факели в ръце да осветяват пътищата, по които се минава към двореца, за да не се забъркат благородниците, идващи да искат ръката на княгинята.

В двореца били отдавна свършени приготовленията. До стените на кръглия чертог стоели наредени пажовете със свещи в ръце. Златните колони блестели ослепително; още по-силно блестял престольт, на който седял цар Хи-О, облечен в разкошни дрехи и заобиколен от придворните. Един лист от трендафил служел за завеса, зад която се криела Готару-Гиме, седнала с майка си и с придворните дами — всички облечени в блестящи златистозелени дрехи. Разбира се, че княгинята била облечена най-богато от всички.

Когато настъпил определеният час, отвсякъде почнали да прииждат момци. Всички вървели към двореца, залян от светлина. Те били все князе от благородните племена на мухите, комарите, бръмбарите, пчелите, скакалците, щурците, молците и други насекоми. Едни бръмчели, други църкали, трети скрибуцали — всеки както си знае. Издавали се толкова силни смесени звуци, че княгинята Готару трябвало да си затикне ушите.

Най-напред влязъл един груб и недодялан момък, облечен с черни козиняви дрехи. Заслепен от силната светлина, към която не бил привикнал, понеже живеел постоянно в тъмните коридори на яворовата кора, той още от първите няколко крачки се спънал, та щял насмалко да скъса завесата, зад която седели дамите.

Княгинята се показала. Той ѝ казал, че желае да се ожени за нея.

— Донеси ми огън — рекла тя. — Тогава ще се съглася да ти стана жена.

Ликоядът бил много уверен в себе си. Той полетял весело — да изпълни желанието на княгинята.

Не било нужно да хвърчи надалече. При самия вход на императорската градина, в къщицата на вратаря, седяла една мома — дъщерята на тоя вратар — и шиела под светлината на проста глинена лампа. В лампата горял тръстиков фитил, натопен в растително масло. Ликоядът видял отдалеко светлината. Той влетял в стаята, допълзъл до лампата и прострял членестите си ръце към огъня, за да го вземе и отнесе. Маслото той и не видял: усетил го чак когато потънал в него и почнал да се дави. Никой не му помогнал да се избави. Там си и останал.

След него влязъл в двореца един разглезен момък, натруфен с различни украшения. Дрехите му били златни и той много се надувал с

тях. Гордеел се и с хубостта си, па и със своето богатство. Пристъпвал важно и говорел надменно.

— Княгиньо — казал той, — аз съм прочутият княз, когото наричат Златен бръмбар. По-богат и по-хубав от мене не можеш намери никъде. Аз съм готов да ти дам всичките си богатства, стига да се омъжиш за мене.

— Ще се омъжа — рекла Готару-Гиме — само ако ми донесеш огън.

— Готов съм да ти услужа — казал бръмбарът и се отдалечил самодоволно.

Разбира се, че такъв важен господин като Златния бръмбар бил свикнал да върши всичко нашироко и на едро. Той не желал да отнесе на бъдещата си годеница малко пламъче. Ако ще бъде — да бъде.

Затова той отлетял в един от дворовете на двореца, разположен на запад от императорската градина, дето забелязал, че горят силни огънове. Тоя ден било празник. По този случай имало тържество и в двора горели огромни клади от дърва, залени със смола. Бръмбарът полетял право към тях, но — преди да стигне до огъня — се задушил от дима и паднал мъртъв.

След него се явили да искат ръката на княгинята трима самохвални момци от племето на водните кончета. И тримата били облечени в сърмени дрехи. Преманата на първия била жълтеникава, на втория — зеленикава, а на третия — тъмносиня. Тия момци били лекомислени, вятърничави: току летели от място на място и търсели приключения.

И тях княгинята пратила да ѝ донесат огън, ала ни един не се върнал. Първият съгледал огън в тръстиките край езерото и отлетял натам. Оказало се, че на тръстиковия стрък е кацнала светулка. Водното конче почнало да се закача с нея, а в това време се подал от водата един шаран и го лапнал. Вторият господин — зеленият — видял в един близък двор бабичка, минаваща със свещ в ръка. Той полетял към пламъка, опарил си крилата и паднал. Може би щял да се свести, ако не била дошла една кокошка да го клъвне. Що се отнася пък до третия — тъмносиния, — той нападнал лулата на един стар жрец и поискал да си грабне от нея една искра. Но старецът се ядосал, замахнал с ръка и го убил.

Тъй загинали тия храбри момци, все жертва на желанието да отнесат огън на княгинята, за да им даде тя в замяна сърцето си. Жените са жестоки: това ще да са казали те и тримата на умирање, ако са можели да говорят.

Жестоко погинали и другите, които дошли подир тях.

Един мустакат рицар, с черна броня, с бели капки по яката, с необикновено дълги рога, украсяващи шлема му, загинал в кладата на въглищар. Скръбно било да гледа човек как умира тоя силен и безстрашен воин за угода на женска прищявка, погребан в нагорещената пръст.

Една голяма мъртвешка глава, облечена празнично с човешки череп, извезан на гърба на кадифената ѝ дреха, отишла да присъства на обреда, когато изгаряли трупа на някакъв покойник. И тя загинала, като се опитала да грабне малко огън.

Един молец — от ония, които прояждат вълнените дрехи — решил да постъпи по-умно. Той бил виждал неведнъж как загиват негови сродници в огъня. Затова намислил да пропълзи отдолу към фитила на свещта, за да извади огъня отвътре. Свещта светела на един учен бонза, който се бил вдълбочил да изучава някаква стара книга. Изведнъж свещта запращяла и угаснала. Молецът загинал, а ученият запалил отново свещта и продължил четенето.

Тъй загубили живота си тия, които отишли да молят за ръката на княгиня Готару-Гиме. Тя искала от всички да ѝ донесат огън. И те се пръскали по площади и къщя, по градове и села. Едни изгаряли от лампи или жарава, други — от големи свещи по будистките храмове, трети — задушени от дима на кандилници пред статуите на боговете, четвърти — в селски огнища, пети — в бронзови мангали.

Някои останали живи, но пък не успели да се сдобият с огън. Тъй се случило с неопитните и прости момци, които не различавали пламъка от други неща, донякъде прилични нему. Едни се опитвали да добият огън от мъртвите риби или миди, лежащи на морския бряг и светещи с фосфорен блясък. Други се силели да измъкнат пламък от гнилите трески в гората. Разбира се, ни един от тях не получил ръката на княгинята.

За всичко това се научил Хи-Таро, млад княз, който управлявал друг народ от светулки, населяващ една по-далечна част от

императорската градина. Тоя княз живеел също във великолепен дворец от лотосов цвят, но всред друго езеро, още по-голямо.

Княз Хи-Таро бил изгубил родителите си малко преди това, през време на един мор по светулките. Току-що бил поел в ръцете си управлението на царството. Като узнал за несполуките на десетките храбри момци, и той решил да си опита щастието: много бил чувал за хубостта и миловидността на княгинята.

Князът изпратил двама от най-знатните си царедворци с поръка да поискат ръката на княгинята Готару-Гиме и да отнесат подаръци за нея и за родителите ѝ. На княгинята той пратил скъпоценни платове и накити, на майка ѝ — царицата — разкошна копринена дреха, а на царя — меч в ножница от кожа на акула, с изящно изработена златна дръжка.

Пратениците били посрещнати с големи почести. Нагостили ги, развели ги из двореца. Но даровете не били приети, понеже царят искал да изпълни желанието на княгинята, а да приеме даровете, би значело да се съгласи да сгоди дъщеря си за княза. Той заповядал да кажат на Хи-Таро, че му благодари за честта и го очаква сам да се яви за отговор.

— А отговорът ще бъде утвърдителен — добавил той, — ако князът донесе огъня, който иска дъщеря ми.

Княз Хи-Таро се явил още на другата вечер придружен от своята бляскава свита. Той бил пременен в разкошни блещукащи дрехи; сам носел оня огън, що искала княгинята. Още щом се видели, двамата се харесали един друг. Толкова се харесали, че засветили с още по-силна светлина. След това княгинята Готару-Гиме приела с радост подаръците. Царят и царицата също приели даровете, отредени за тях. Разбира се, и те се отблагодарили на годеника с еднакво ценни подаръци. Само годеницата не трябвало да подарява нищо преди сватбата.

Настъпила сватбената вечер. Небето било ясно. Никакъв вятър не духал. Звезди светели по небето, звезди светели по земята, звезди светели и между небето и земята. Навсякъде — звезди. Цялото население от двете царства на светулките се събрало на сватбата. Всички носели факли. Разположили се по дърветата, по цветята, по храстите, по листата на плаващите растения и по тръстиките. Дори

мостовете и камъните били заети от любопитни зрители, а който не можел да си намери място на земята, летял във въздуха.

Да погледне човек, би си казал, че вижда море от златистозеленикав пламък, което се люшка тържествено и размерно. Ала наоколо било тихо. Чувала се само песента на славеите и мъркането на щурците. Такава била сватбената музика.

По едно време се показало сватбеното шествие на княгинята. Най-напред вървели най-главните управители на царя и на княза, придружени от многобройна свита, все двама по двама, според чина и положението на всекиго. Сетне идели царят и двамата посланици на княза. После се показала и княгинята в носилка от бял лотосов лист; момата била облечена в бляскава бяла премяна — както приляга на булка. Дълго свилено покривало падало от раменете ѝ. След носилката вървели слуги, носещи ковчег с миди, за да се свари от тях първата утринна супа след сватбата. Други носели подаръци за княза. Подир тях идела царицата, и тя на носилка, заобиколена от придворните дами и придружена от многобройни слуги.

Щом булката пристъпила прага на двореца, дето живеел младоженецът, отведнъж пламнали многобройни клади и бъчви със смола, наредени от двете страни на главния вход. А в предната зала я посрещнал сам Хи-Таро; той я отвел в главния чертог, дето я чакали сродниците от двете семейства.

Започнали се сватбените обреди, а след това — угощението. То било толкова богато, весело и шумно, че и да иска човек, не може да го опише. Па и колкото да го описва, все ще забрави нещо много важно. Затова ми се струва, че е по-добре да не ви разказвам за него.

На заранта на третия ден младоженците се отправили на гости у родителите на Готару-Гиме. В тяхна чест било отново наредено разкошно угощение с песни, танци и игри, а след това нововенчаните си заживели тихо, щастливо и спокойно.

Тъй като Хи-О нямал син, той — според обичая на оная страна — осиновил своя зет и го направил наследник на престола и на царството си.

Дълго живели Хи-Таро и Готару-Гиме. Народило им се многобройно потомство. Синовете, внуците и правнуците — по техен пример били много придирчиви и внимателни, когато идвало време да се женят или омъжват.

И до ден-днешен княгините от тоя славен и стар род искат от ония, които желаят да се оженят за някоя от тях, огън — за да изпитат решителността и обичта им.

Защото пламъкът е знак на душевна светлина за благородния човек и показва не само неговата смелост, но и чистотата на сърцето му. Само честният носи пламък в себе си и не се бои от него. А ония, които ламтят за долни неща и чиито мисли и желания са нечисти, биват изгаряни от пламъка.

Когато през някоя хубава лятна вечер хората насядат в градината да вечерят и хиляди насекоми наченат да се въртят на рояци около свещите и да падат опърлени, най-старият казва:

— Тия са тръгнали да търсят огън, за да се оженят за княгиня Готару.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.